पठकाः पाठकाश्चैव ये चान्ये शास्त्रचिन्तकाः। सर्व्वे व्यसनिनो मूर्खा यः क्रियावान् स पण्डितः। १०१९५
चतुर्व्वेदोऽपि दुर्व्वृत्तः स शूद्रादतिरिच्यते। योऽग्निहोत्रपरो दान्तः स ब्राह्मण इतिस्मृतः।
॥ यक्ष उवाच॥ प्रियवचनवादी किं लभते विमृशितकार्य्यकरः किं लभते। बहुमित्रकरः किं लभते धर्म्मे रतः किं लभते कथय।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ प्रियवचनवादी प्रियो भवति विमृशितकार्य्यकरोऽधिकं जयति। बहुमित्रकरः सुखं वसते यश्च धर्म्मे रतः स गतिं लभते।
॥ यक्ष उवाच ॥ को मोदते किमाश्चर्य्यं कः पन्थाः का च वार्त्तिका। वद मे चतुरः प्रश्नान् मृता जो वन्तु बान्धवाः।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ पञ्चमेऽहनि षष्ठे वा शाकं पचति स्वे गृहे। अनृणी चाप्रवासी च स वारिचर मोदते। १०४००
अहन्यहनि भूतानि गच्छन्तीह यमालये। शेषाः स्थिरत्वमिच्छन्ति किमाश्चर्य्यमतः परं।
तर्कोऽप्रतिष्ठः श्रुतयो विभिन्ना नैको मुनिर्यस्य मतं प्रमाणं। धर्म्मस्य तत्त्वं निहितं गुहायां महाजनो येन गतः स पन्थाः।
अस्मिन्महामोहमये कटाहे सूर्य्याग्निना रात्रिदिनेन्धनेन। मासर्त्तुदर्व्वीपरिघट्टनेन भूतानि कालः पचतीति वार्त्ता।
॥ यक्ष उवाच॥ व्याख्याता मे त्वया प्रश्ना याथातथ्यं परन्तप। पुरुषन्विदानीं व्याख्याहि यश्च सर्व्वधनी नरः।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ दिवं स्पृशति भूमिञ्च शब्दः पुण्येन कर्म्मणा। यावत् स शब्दो भवति तावत् पुरुष उच्यते। १०४०५
तुल्ये प्रियाप्रिये यस्य सुखदुःखे तथैव च। अतीतानागते चोभे स वै सर्व्वधनी नरः।
॥ यक्ष उवाच ॥ व्याख्यातः पुरुषो राजन् यश्च सर्व्वधनी नरः। तस्मात्त्वमेकं भ्रातॄणां यमिच्छसि स जीवतु।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ श्यामो य एष रक्ताक्षो वृहच्छाल इवोत्थितः। व्यूढोरस्को महाबाहुर्नकुलो यक्ष जीवतु।
॥ यक्ष उवाच ॥ प्रियस्ते भीमसेनोऽयमर्ज्जुनो वः परायणं। स कस्मान्नकुलो राजन् सापत्नं जीवमिच्छसि।
यस्य नागसहस्रेण दशसंख्येन वै बलं। तुल्यं तं भीममुत्सृज्य नकुलं जीवमिच्छसि। १०४१०
अथैनं मनुजाः प्राहुर्भीमसेनं प्रियं तव। अथ केनानुभावेन सापत्नं जीवमिच्छसि।
यस्य बाहुबलं सर्व्वे पाण्डवाः समुपासते। अर्ज्जुनं तमपाहाय नकुलं जीवमिच्छसि।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ धर्म्म एव हतो हन्ति धर्म्मो रक्षति रक्षितः। तस्माद्धर्म्मं न त्यजामि मा नो धर्म्मो हतोऽवधीत्।
आनृशंस्यं परो धर्म्मः परमार्थाच्च मे मतं। आनृशंस्यं चिकीर्षामि नकुलो यक्ष जीवतु।
धर्म्मशीलः सदा राजा इति मां मानवा विदुः। स्वधर्म्मान्न चलिष्यामि नकुलो यक्ष जीवतु। १०४१५
कुन्ती चैव तु माद्री च द्वे भार्य्ये तु पितुर्म्मम। उभे सपुत्रे स्यातां वै इति मे धीयते मतिः।
यथा कुन्ती तथा माद्री विशेषो नास्ति मे तयोः। मातृभ्यां सममिच्छामि नकुलो यक्ष जीवतु।
॥ यक्ष उवाच ॥ यस्य तेऽर्थाच्च कामाच्च आनृशंस्यं परं मतं। तस्मात्ते भ्रातरः सर्व्वे जीवन्तु भरतर्षभ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि आरणेयपर्व्वणि यक्षयुधिष्ठिरप्रश्नोत्तरे द्वादशाधिकत्रिशतोऽध्यायः ॥ ३१२ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततस्ते यक्षवचनादुदतिष्ठन्त पाण्डवाः। क्षुत्पिपासे च सर्व्वेषां क्षणेन व्यपगच्छतां।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ सरस्येकेन पादेन तिष्ठन्तमपराजितं। पृच्छामि को भवान् देवो न मे यक्षो मतो भवान्। १०४२०
वसूनां वा भवानेको रुद्राणामथ वा भवान्। अथवा मरुतां श्रेष्ठो वज्री वा त्रिदशेश्वरः।
मम हि भ्रातर इमे सहस्रशतयोधिनः। तं योधं न प्रपश्यामि येन सर्व्वे निपातिताः।